

Ljubav i spolnost u Istri iz etnološkog rakursa

1. GERONTOLOŠKI SKUP ISTARSKE ŽUPANIJE

Ivona Orlić, EMI/MEI

Gajba i tić; Pokriveno i raskrito u seksualnosti Istre

- Izložba istarskih muzeja 2017- 2018
Muzejsko-galerijski prostor Sveta Srca,
Pula-Pola

Etnografski Muzej Istre
Museo Etnografico d

Vjerovanje i običaji

- Kljuka
 - nemogućnost konzumiranja braka
 - protu urok razvezana cipela na dan vjenčanja
- Rompanje
 - bučiti kada se žene udovci, trudna žena
- Jabuka
 - kazivanje iz Baderne

227 Kljuka, replika izradio 88

Nemogućnost tjelesne konzuma

predajama naziva kljuka.

Kljuka govori o nemogućnosti zbog magijskih prozročena impotenti a oni drugi baži s postelji. Ko bi on st pod, kad bi se ona digla na postelji, predaji o kljuki obično postoji žrtvu je noćinjeno, ali ta noćinjnost zb par. Noćinjatelj ili noćinjateljica o ili djevoja.

Takav tjo magijskih praksi ili pod nazivom čvorovi (jer su se u z log, zavezivali čvorovi da se spolna spominju Tibul, Ovidije, Plinije Star mogu naći i u glagoljskim ljekaru, ljek kod muž s ženom ne sp), u eu nalazili su se i u teološkim i medicini kasnije i u inkvizicijskim uputama.

Da bi se izbjeći uroci koji bi onemc brak, običavalo se na dan svadbe r

Takav običaj zabilježio je n Tommasini u De' commentariis s provincia dell'Istria (Povijesno-; pokrajini Istri), 1641.

Etnologija i seksualnost

- Branislav Malinovski – 19.-20. st.
- Margaret Mead – sredina 20. st.
- tuđa seksualnost
- Suvremena etnologija/antropologija – sadašnjost

Istraživanje u Istri

- 37 kazivača i kazivačica
- Većina stariji od 80 godina
- Otvoreno o seksu i seksualnosti; skromno o ljubavi

Istraživanje u Istri

- Porod i dojenje
- Najtužnije ispovijest – smrt novorođenčadi
- Ljubav roditelja i djece
 - „*Kad se zgubi mater se zgubi sve.*”
- Djetinjstvo, prijateljstva, igre...
 - „*A danaska ko čuješ da niki kanta ili je munjen ili je pijanac.*”
- Uređivanje

Istraživanje u Istri

● Prva ljubav

- *Ja san prije imala tega za kega san se uženila i bila š njin nego san dobila menstruaciju. Prije je prišla ljubav nego ča je tilo bilo pronto. Se mislilo da će sve pojt dobro. I je išlo, i je ispalo.*
- *On je došao samnom i tu kandelu smo negdje makli i malo me potegnuo da se poljubimo, ali smo prije morali pogledati da ne stanemo na rub ili rupu od daske i onda smo si najprije morali uzimati položaj i tek onda je krenulo. I to nikad neću zaboraviti da je prije poljupca bilo traženje položaja. Prvi poljubac je nešto posebno, i ne znaš da li ćeš znati da li nećeš.*

Istraživanje u Istri

- Menstruacija
- Spremnost za brak
- Vjenčanje i dogovori
 - „*Prije je bilo i poštivat i poslušat i potrpjet.*
- Prvi dani braka i spolni odnosi
 - *Prvi put, taj seks, ne mislite kako je i kao će bit i sve van je čudno. Ni me boilo, za reči pravo je bija pažljiv. Malo vas je sran, malo ne zante ča bi. Se domišljan tega prvega puta. Vani u šumi a kako svi. Moj brat me pazija i sve, ma loštešo ga petaš. **Glava ne dela uni put je u veliken plamiku.***

Etnografski Muzej istre

Museo Etnografico dell'Istria

Istraživanje u Istri

● Brak

- *Ja san ima Istrijanku i smo se pogledali i upoznali i pisali i poslje toga godinu dana i me zvala da dojden i onda smo se podrobnije upoznali i uženili. Ja san bija pažljiv kao ragač prema curama. Koju nisam mislio oženiti onda samo kratko poznanstvo. A sve su me volile zato jer san dobro pleso. San doša za zeta u Pazin. Istrijanski muževi nisu bili najbolji za žene. Tamo sirota žena i punica kad sam došo tamo cijepa drva, a muški se odmaraju i zabavljaju. Meni je bilo milo i san ja. Nikad poslje ni sekla drva i onda me zvala sinko moj.*
- *Na plesu smo se počeli gledat. Ali kašnije san se uženila za drugoga, smo se našli u vlaku za Pulu. Bija je jako, jako prvi. Bija je jako dobar za kuću, za familiju a za mene najviše. Vodija je računa o svemu i sve zajedno kupili i trošili.*

Istraživanje u Istri

Magari malo se je posrdilo ali poslije se je raspravilo. Jedan put su govorili da postelja miri par. Si se svadija celi dan ali kad prideš na postelju se magari z nogon drokneš, magari u falu. Kad se posvadiš onda ponoći reče me postrži po hrbati i već zna ča pita. Se je obrnalo hrbat i pole pomalo. Pomalo z noga i pomalo je počelo. Svađa zbog otroka ti bi mu stela nešto dat, on ne.

● Seksualnost

Kroz dan imate te brige, nemate šoldi i baš navečer mi ni bilo stalo. San morala radi mira i reda. Kad je bija seks, se napija od veselja, kad nije bija seks se napija od žalosti. A sada ga sanjan non stop da je jeo mlijeka i kruha je jako dobar u snu i predobar.

● Preljub

Istraživanja u Istri

- Kontracepcija, abortusi, liječenje neplodnosti
 - „*Se ni znalo niš.*”
- Istospolne ljubavi
- Prostitucija
- Perverzije

Istraživanje u Istri

Umjesto zaključka:

*Je bilo svega kako i danaska ... odvajkad
svi delamo une stvari.*

*Ja san iskreno povidala a vi tumačite kako
ćete.*

I za kraj još malo o ljubavi

- Domska ljubav

Primjer ljubavi u poodmakloj dobi odnosi ne na par koji su nakon smrti svojih supružnika odlučili živjeti zajedno u izvanbračnoj zajednici. On ima 88 ona 86 godina: *Mi živimo ko brat i sestar i si pomoremo. Da gremo stavati skupa? me pita. Ma će se smijati? Ma čaće ti. I su nan dozvolili i mi smo skupa već četiri godine i se poštivamo. Ja oću da mi je čist i uredan ga tendin, a on me štiti od dice od svega. Ovo sada je više od ljubavi.*

Etnografski muzej istre

Museo Etnografico dell'Istria

Etnografski muzej istre

Museo Etnografico dell'Istria